

INFORMACIJA
O 10500t PŠENICE KOJU JE NABAVILA
PROŠLA 41 VLADA CRNE GORE

Ministarstvo ekonomskog razvoja je preuzelo u nadležnost 10.500t pšenice koja je smještena u silosima Luke Bar i koju je nabavilo bivše Ministarstvo ekonomije. Shodno navedenom i prikupljenoj dokumentaciji, Ministarstvo ekonomskog razvoja je predložilo Informaciju o postupanju sa 10.500t pšenice koju je bivše Ministarstvo ekonomije nabavilo u aprilu mjesecu 2020. godine. Vlada Crne Gore je predmetnu Informaciju usvojila na 6 sjednici od 14.01.2021 godine i donijela sljedeće zaključke:

1. Vlada Crne Gore je usvojila Informaciju o postupanju sa 10.500t pšenice koju je bivše Ministarstvo ekonomije nabavilo u aprilu mjesecu 2020 godine.
2. Zadužuje se Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove da hitno izvrši inspekcijski nadzor u silosima Luke Bar i konstatuje stanje u kome se nalazi pšenica.
3. Zadužuje se Ministarstvo ekonomskog razvoja da Tužilaštvu dostavi potrebnu dokumentaciju na dalje postupanje.
4. Zadužuje se Ministarstvo ekonomskog razvoja da formira interesornu radnu grupu za potrebe zaključivanja ugovora o usluzi prevoza predmetne pšenice i ugovora o skladištenju pšenice.
5. Zadužuju se Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvo kapitalnih investicija da u hitnom roku delegiraju članove Radne grupe iz tačke 4 ovih zaključaka.
6. Zadužuje se Ministarstvo ekonomskog razvoja da prihvati izabrane ponude iz postupka javnih nabavki i ovlašćuje se Jakov Milatović, ministar ekonomskog razvoja da zaključi Ugovor o prevozu 10500t pšenice i Ugovor o skladištenju iste.

Nakon ove Informacije Ministarstvo ekonomskog razvoja je informisalo Vladu o izvršenju pomenutih zaključaka Informacijom koja je usvojena na 14 Sjednici Vlade od 11. marta 2021. godine. S tim u vezi, a u skladu sa Zakonom o interventnim nabavkama koji propisuje da se sve aktivnosti, a naročito one koje imaju finansijske efekte sprovode uz saglasnost Vlade, sačinjena je i ova Informacija.

Postupajući u skladu sa zaključcima Vlade, Ministarstvo ekonomskog razvoja je u prethodnom periodu spavelo aktivnosti u cilju stavljanja navedne količine pšenice u funkciju shodno namjeni koju joj je odredila prethodna Vlada, to jest saniranju eventualnih poremećaja na tržištu. Ministarstvo ekonomskog razvoja je uputilo oko 100 dopisa i urgencija organima lokalne uprave (24 opštine) kako bi se u skladu sa zakonom i Planom interventnih nabavki utvrdila stvarna potreba za intervencijom na tržištu. Dopisi su uključili i naznaku da ako se ne dobiju izjašnjenja o potrebi za intervencijom u dogovorenom roku smatraće se da nema potrebe za intervencijom na području te opštine. Na osnovu ove komunikacije opštine su kontaktirale nosioce snadbjevanja koji su predviđeni za snadbjevanje na teritoriji svoje opštine u slučaju

potrebe za intervencijom na tržištu. Dobijeni su pisani odgovori od 17 opština i to opštine Žabljak, Tuzi, Ulcinj, Tivat, Rožaje, Pljevlja, Plav, Nikšić, Mojkovac, Kolašin, Kotor, Danilovgrad, Cetinje, Budva, Bijelo Polje, Berane i Bar pri čemu su Opština Tivat, Opština Cetinje i Opština Rožaje izjavili potrebu da se snadbiju brašnom po uslovima koji su propisani Planom za 2020 godinu. Na dopise nijesu odgovorile opštine Andrijevića, Gusinje, Herceg Novi, Petnjica, Plužine, Podgorica i Šavnik. Izjavljena potrebna količina brašna iznosi ukupno za tri opštine oko 20t u intervalu od mjesec dana. Shodno činjenici da se mljevenjem ove količine pšenice može dobiti 9000t brašna izjavljena potrebna količina je zanemariva te se može smatrati da nije moguće pšenicu na ovaj način pustiti u promet.

Predmetna pšenica je nabavljena iz sredstava budžetskih rezervi a na osnovu Zakona o interventnim nabavkama ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 69/03). Zakon o interventnim nabavkama član 4 propisuje da Plan interventnih nabavki u slučaju ozbiljnog poremećaja na tržištu sadrži: direktive, mjere, radnje, vrstu, količinu i vrijednost roba, kao i nosioce snabdijevanja po opštinama. U skladu sa članom 5 Zakona Vlada je donijela Odluku o proglašavanju postojanja ozbiljnih poremećaja na tržištu izazvanih epidemijom zarazne bolesti COVID 19 ("Službeni list Crne Gore", br. 29/20) kojom se utvrđuje da Plan interventnih nabavki u uslovima ozbiljnih poremećaja na tržištu postaje operativan. Prethodno znači da se pšenica mora samljeti i preko nosioca snabdjevanja staviti u promet u skladu sa planiranom procedurom. Zakon o interventnim nabavkama nije propisao procedure postupanja sa robama koje preostanu kao zaliha i iz bilo kojih razloga ne mogu biti prometovane preko nosioca snabdjevanja.

Konstatacija:

Slijedeći navedeno, a na osnovu činjenice da pšenica nije puštena u promet shodno namjeni za koju je kupljena u vrijeme trajanja mandata prethodne Vlade, te da opštine i nosioci snabdijevanja sa njihovih teritorija nijesu iskazale potrebu za intervencijom na tržištu po dopisima i urgencijama Ministarstva ekonomskog razvoja, zaključak je da nema i da nije bilo ozbiljnog poremećaja na tržištu tj. da pandemija nije izazvala nikakve nestašice ili rast cijena i sl pšeničnog brašna i jestivog ulja. S tim u vezi javljaju se dvije vrste problema. Prvi je vezan za stanje pšenice, odnosno potrebu njenog očuvanja u stanju koje je bezbjedno za ljudsku ishranu gdje vrijeme i uslovi skladištenja igraju značajnu ulogu. Drugi je pravni status pšenice jer se ista kao roba nabavljena u postupku interventnih nabavki u skladu sa Planom interventnih nabavki ne može prometovati na drugačiji način od onog koji je tim Planom predviđen.

Stanje pšenice

Pšenica se nalazi u silosima Luke Bar od 02. maja 2020. godine i za vrijeme skladištenja pšenica je šticeana u 3 navrata postupkom fumigacije i dodatno još jednom elevacijom (premještanjem iz ćelije u ćeliju). Dana 07.05.2021. godine, Uprava za bezbjednost hrane, fitosanitarne i veterinarske poslove (UBH) je izvršila inspeksijski nalaz i u skladu sa Zakonom o bezbjednosti hrane i međunarodnim standardom, uzorkovala i uputila na analizu pšenicu. Dana 10.05.2021. godine je održan sastanak na kome su predstavnici UBH dodatno pojasnili predstavnicima Ministarstva ekonomskog razvoja rezultate analize koju je izvršilo akreditovano tijelo u predmetnoj oblasti. Na sastanku je dogovorena dalja intenzivna saradnja po ovom pitanju.

Što se tiče saradnje sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, podršku analizi stanja i daljeg postupanja je dao ekspert Ministarstva kroz opšte smjernice a vezano za rokove u kojima pšenica može da stoji i uticaja na njeno stanje. Shodno tome, uz rezervu da ukoliko u fazi skladištenja nema nekih

odstupanja od standarda u uslovima u silosima, može se zaključiti da pšenica nije ugrožena stajanjem u mjeri da postoji opasnost da će u skorom periodu biti neupotrebjljiva.

Rezultati analize (prepis) su:

Vrsta/naziv uzorka	Pšenica- merkantilna pšenica iz silosa Luka Bar					
Broj protokola uzorka u CETI	1664/2					
INFORMACIJE O HRANI						
ORGANOLEPTIČKI NALAZ (OPIS/STANJE PREDMETA)						
Dostavljeni uzorak pšenice je u neoriginalnoj plastičnoj kesi u količini od 10 kg. Pšenica je u zrnima svijetlo-smeđe boje, ujednačene veličine, čvrste očuvane konzistencije, bez tragova insekata i drugih štetočina i bez stranog mirisa. Uzorak je bez znakova vidljive kontaminacije.						
Naziv parametra	Jedinica mjere	Dobijena vrijednost	Propisana vrijednost		Oznaka metode	Dodaci/izostavljanja/odstupanja u donosu na metodu
			min	max		
Sadržaj vode	%	11,4±0,1		14,5	SL 74/87-l/8*	-
Ukupne primjese	%	0,18		12	SL 84/88-l/5	-
Lomljena zrna	%	0,04			SL 84/88-l/5	-
Organske bijele primjese (primjese iz zrnene mase/nečistoća zrna)	%	0,01		(7) ¹ (8,5) ²	SL 84/88-l/5	-
Organske bijele primjese osim zrna sa promijenjenom bojom	%	<0,1		(7) ¹ (5) ²	SL 84/88-l/5	-
Štura zrna	%	0,08			SL 84/88-l/5	-
Zrna drugih žita	%	0,02			SL 84/88-l/5	-
Nagrižena zrna	%	<0,1			SL 84/88-l/5	-
Tamnoklična zrna	%	<0,1			SL 84/88-l/5	-
Zrna oštećena sušenjem	%	0,4			SL 84/88-l/5	-
Zrna sa promijenjenom bojom	%	0,03		(3,5) ²	SL 84/88-l/5	-
Proklijala zrna	%	<0,1		4	SL 84/88-l/5	-
Hektolitarska masa	kg/hl	78,6		(min. 73) ¹ (min. 78) ²	JUS E.K8. 032:1978	-
Proteini	% s.m.	11,3		(10,5) ¹	AŽN-75	-

				(11,5) ²		
Sadržaj metala i metaloida:						-
-olovo	mg/kg	<0,1		0,20	AOAC 999.11*	-
-kadijum	mg/kg	0,033±0,003		0,20	AOAC 999.11*	-
-arsen	mg/kg	<0,1		1	AOAC 986.15*	-

Gore navedeni nalaz je doveo do konstatacije da uzorkovana pšenica ispunjava propisane uslove Pravilnika o minimalnom kvalitetu žita, mlinarskih i pekarskih proizvoda od žita i tjestenina ("Sl. list CG", br. 48/16 i 66/19) i Pravilnika o maksimalnom nivou rezidua sredstava za zaštitu bilja na ili u bilju, biljnim proizvodima, hrani ili hrani za životinje ("Sl. list CG", br. 21/15, 44/15, 34/19, 82/20 i 92/20).

Analizom je utvrđeno da je pšenica bezbjedna za ljudsku upotrebu i zadovoljavajućeg kvaliteta.

Pravni status

Predmetna pšenica je nabavljena iz sredstava budžetskih rezervi, a na osnovu Zakona o interventnim nabavkama (Službeni list Republike Crne Gore, br. 69/03) i Odluke o proglašavanju postojanja ozbiljnih poremećaja na tržištu izazvanih epidemijom zarazne bolesti COVID 19 (Službeni list Crne Gore, br. 29/20), kojom se utvrđuje da Plan interventnih nabavki u uslovima ozbiljnih poremećaja na tržištu postaje operativan. Shodno tome, predmetna pšenica je formalno pravno u statusu robe nabavljene u postupku interventne nabavke, a Zakon o interventnim nabavkama nije predvidio mogućnost da se dio ili u ovom slučaju ukupna količina pšenice ne prometuje shodno Planu interventnih nabavki ili da ostane zaliha. Kako je prethodno konstatovano, ozbiljni poremećaji na tržištu se nijesu javili ni za vrijeme mandata prethodne Vlade, niti postoje sada. Da bi pšenica bila puštena u promet na bilo koji drugi način osim u skladu sa Planom interventnih nabavki neophodno je promijeniti pravni status iste.

Član 6 Zakona o interventnim nabavkama propisuje da odluku kojom se proglašava prestanak ozbiljnih poremećaja na tržištu donosi Vlada, ukoliko to nije utvrđeno odlukom iz člana 5 ovog zakona. U skladu sa propisanim i činjenicom da Odluka o proglašenju postojanja ozbiljnog poremećaja koja je na snazi nije propisala rok u kome ozbiljni poremećaj postoji, Ministarstvo ekonomskog razvoja će predložiti Vladi Odluku o prestanku važenja Odluke o postojanju ozbiljnog poremećaja na tržištu (Službeni list Crne Gore, br. 29/20), čime će biti stvoreni pravni preduslovi da se sa pšenicom postupa u skladu sa tržišnim okolnostima. S tim u vezi, Ministarstvo ekonomskog razvoja je pripremio predlog Odluke o proglašenju prestanka ozbiljnog poremećaja na tržištu na koju je pozitivno mišljenje dao Sekretarijat za zakonodavstvo pa se kao takva može usvojiti od strane Vlade. Donošenjem predmetne odluke predmetna roba dobija status nefinansijske državne imovine u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti (Službeni list Crne Gore, br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18 i 66/19) i knjižice se na kontu zaliha 021, shodno klasifikaciji propisanoj Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete Opština (Službeni list Crne Gore, br. 72/16 i 106/20) na što je dobijena saglasnost Ministarstva finansija i socijalnog staranja (Direktorata državnog trezora).

U vezi sa gore navedenim, sa nefinansijskom imovinom, se može raspolagati pa i prometovati uz saglasnost Vlade. Dalje postupanje sa predmetnom pšenicom je bliže uređeno Uredbom o prodaji i

davanju u zakup stvari u državnoj imovini ("Službeni list Crne Gore", br. 44/10) gdje je propisan način i postupak, zaključivanje ugovora i uslovi prodaje i davanju u zakup državne imovine. Članom 5 predmetne Uredbe je propisano da se prodaja i davanje u zakup nepokretnih i pokretnih stvari vrši javnim nadmetanjem ili prikupljanjem ponuda. Javnim nadmetanjem, u smislu ove uredbe, smatra se prodaja ili davanje u zakup nepokretnih i pokretnih stvari u državnoj imovini putem usmenog javnog nadmetanja (aukcija), na osnovu javnog poziva. Član 3 stav 1 predmetne Uredbe propisuje da predlog za pokretanje postupka prodaje ili davanja u zakup nepokretnih i pokretnih stvari sa kojima raspolaže Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) mogu inicirati Ministarstvo finansija ili drugi državni organ koji koristi ili upravlja tim stvarima ili su u njegovoj nadležnosti.

Prilog ove informacije koji je njen sastavni dio, sadrži rekapitulaciju finansijskog stanja vezanog za predmetnu pšenicu, kao i moguće scenarije postupanja sa njom.

Na osnovu izloženog predlaže se da Vlada Crne Gore donese sljedeće:

ZAKLJUČKE

1. Vlada Crne Gore je usvojila Informaciju o 10500t pšenice koju je nabavila prošla 41 Vlada Crne Gore.
2. Zadužuje se Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, da nakon stupanja na snagu Odluke o prestanku važenja Odluke o postojanju ozbiljnog poremećaja na tržištu, upiše u jedinstvenu evidenciju državne imovine, kao nefinansijsku državnu imovinu, predmetnu pšenicu, odnosno knjiži je u okviru kapitalnog budžeta na kontu zaliha 021, shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete Opština (Službeni list Crne Gore, br. 72/16 i 106/20)
3. Zadužuje se Ministarstvo finansija i socijalnog staranja (Uprava za katastar i državnu imovinu), da bez odlaganja formira Radnu grupu koju treba da čine predstavnici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva ekonomskog razvoja i Uprave za katastar i državnu imovinu, koja će do 03. juna 2021. godine predložiti način postupanja sa predmetnom pšenicom.
4. Zadužuju se Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvo ekonomskog razvoja da bez odlaganja predlože svoje predstavnike za učešće u radu Radne grupe iz zaključka 3.
5. Zadužuje se Ministarstvo finansija i socijalnog staranja da, bez odlaganja, obavijesti Vladu Crne Gore o izvršenju zadataka Radne grupe iz zaključka 3.
6. Zadužuje se Ministarstvo finansija i socijalnog staranja da iz sredstava budžetske rezerve, "Jadroagentu" d.o.o – Bar izvrši plaćanje troškova skladištenja 10.500t pšenice, za mjesec februar shodno računu br. F-171/21 iznos 44.100,00 EUR od 10.03.2021 godine i za mjesec mart, faktura br. F-283/21 iznos 48.825,00 EUR od 09.04.2021 godine, kao i troškove fumigacije i elevacije shodno računu br. FW-262/21 u iznosu od 1.570,18 EUR i elevaciju br. FW-213/21 u iznosu od 1.050,00 EUR.

REKAPITULACIJA FINANSIJSKOG STANJA

Pšenica je nabavljena po cijeni 229 eur/t, i uz prevoz i manipulativne lučke troškove ukupan uplaćeni iznos je 2.406.915,00 eur FO Luka Bar. Za pružanje usluga špedicije za prihvata, organizaciju iskrcaja sa broda, organizaciju uskladištenja i carinjenja 10.500t pšenice u "Luci Bar" A.D. je uplaćeno dodatnih 48.825,00 eur. Dodatno za skladištinu u silosima Luke Bar je uplaćeno u 2020 godini ukupno 340.200,00 eur. Za 2021 godinu troškovi su januar 48.825,00 eur, februar 44.100,00 eur, mart 48.825,00 eur i dio aprila do prodaje. Za tri fumigacije i elevacije ukupno je uplaćeno 15.300,00 eur ostala je neuplaćena još jedna elevacija u iznosu od 1.800eur.

Do dana sačinjavanja ove Informacije su dodatno pristigle fakture za mjesec februar i mart i to za mjesec februar faktura br. F- 171/21 iznos 44.100,00 EUR od 10.03.2021 godine i za mjesec mart, faktura br. F- 283/21 iznos 48.825,00 EUR od 09.04.2021 godine. Takođe, pristigla je i faktura za elevaciju i fumigaciju iz januara mjeseca br. FW-262/21 od 05.04.2021 godine u iznosu od 1.570,18 EUR i elevaciju od 11.02.2021 godine br. FW-213/21 od 25.03.2021 godine u iznosu od 1.050,00 EUR.

Sa gore navedenim obavezama ukupno uložena sredstva do eventualne prodaje su 2.954.790,00 eur ili 281,23 eur/t.

Pšenica - cijena na tržištu

Berza	Cijena	Datum pristupa
Argentina FOB (11.5%)	226,55 EUR/t	11.05.2021.
Argentina FOB (12.5%)	237,25 EUR/t	11.05.2021.
CME (Chicago)	240,82 EUR/t	11.05.2021.
CZCE (Zhengzhou) (Hard)	355,90 EUR/t	13.04.2021.
EuroNext (Paris)	243,75 EUR/t	11.05.2021.
France FOB (12.5%)	250,00 EUR/t	11.05.2021.
Germany FOB (12.5%)	188,00 EUR/t	13.04.2021.
MATBA (Buenos Aires)	181,29 EUR/t	13.04.2021.
Romania FOB (11.5%)	212,00 EUR/t	11.05.2021.
Romania FOB (12.5%)	228,00 EUR/t	11.05.2021.
Russia FOB (11.5%)	219,13 EUR/t	11.05.2021.
Russia FOB (12.5%)	220,78 EUR/t	11.05.2021.
SAFEX (Johannesburg)	287,99 EUR/t	14.02.2019.
Ukraine CPT (11.5%)	215,84 EUR/t	11.05.2021.
Ukraine CPT (12.5%)	216,66 EUR/t	11.05.2021.
Ukraine FOB (11.5%)	226,55 EUR/t	11.05.2021.
Ukraine FOB (12.5%)	228,19 EUR/t	11.05.2021.
Western Australia CPT (ASW)	218,27 EUR/t	11.05.2021.
Western Australia FOB (ASW)	240,23 EUR/t	11.05.2021.

Za crnogorsko tržište je relevantna i cijena sa berze u Novom Sadu koja iznosi na dan 05.05.2021 godine, pšenica (10,5% proteina) 23,00 din/kg ili 194,91 EUR/t.

Napomena: berzanska cijena se računa kao index jer se u stvarnu cijenu kalkuliše pored proteinskog sadržaja i opšte stanje pšenice i sl.

DALJE POSTUPANJE - PUŠTANJE PŠENICE U PROMET

U svjetlu činjenice da se pojavilo interesovanje za kupovinu pšenice na tržištu te da su cijene na berzama povoljne, potrebno je razmotriti opciju prodaje iste u ovom periodu.

Finansijska analiza vrijednosti na tržištu

Na osnovu stanja pšenice, troškova i cijena na tržištu postoji tri scenarija:

- scenario – prodaja fo silosi Luka Bar
- scenario – sukcesivna prodaja direktnom pogodbom,
- scenario – da se pšenica preveze u silose u Spužu

Scenario - prodaja pšenice FO silosi Bar

Pojavilo se interesovanje za kupovinu pšenice i Pismo o interesovanju je došlo od stranog pravnog lica koje raspolaže brodskim kapacitetima za prevoz pšenice a ujedno ima i mogućnost da sa njom dalje trguje sa inostranim partnerima. Takođe, interesovanje na tržištu je u ovom dijelu godine najveće ali se očekuje da će i u okruženju Republika Srbija pustiti svoje rezerve veoma brzo jer cijena počinje neznatno da pada pa su i očekivanja da će se pad nastaviti. Prethodno, a u vezi sa iskazanim marginalnim potrebama za intervenciju na tržištu Crne Gore, otvara ovu opciju kao potencijalno najbolju za Državni budžet.

Treba računati da se u ovakvoj opciji eliminišu troškovi carine (7%) 180,000 eur, transporta cca 50.000 eur i skladištenja oko 40.000 eur za 6 mjeseci.

Dakle u ovom trenutku postoji mogućnost da se predmetna pšenica nudi po cijeni od oko 190eur/t tako da bi se njenom prodajom u Budžet prihodovao iznos od oko 2.000.000 eur. Ukoliko ne bude interesovanja ili ne bude prihvatljiva ponuđena cijena na tenderu onda preostaje mogućnost direktne pogodbe.

Scenario – sukcesivna prodaja direktnom pogodbom

Prodaja pšenice direktnom pogodbom bi značila da berzanska cijena nije prihvatljiva za zainteresovane tj. da nema ozbiljnih ponuđača za kupovinu pšenice fo silosi Bar u ukupnoj količini. U ovakvom scenariju bi bila realna direktna pogodba sa mlinovima u Crnoj Gori. Postoje dva mlina u Crnoj Gori koji imaju kapacitete za mljevenje većih količina pšenice i to Mlin Šajo Spuž i Nikšićki mlin u Nikšiću. Iskazano je njihovo interesovanje za pšenicu u količini od 600t (Mlin Šajo Spuž) za potrebe mljevenja u ovom mlinu što je dovoljna količina za njihov rad u narednih mjesec dana. Moguća je pogodba i za svu količinu ali bi morala da podrazumjeva rabat i vjerovatno neki vid odgođenog plaćanja. Ovaj scenario ima svoje prednosti u tome što se indirektno kroz angažovanje kapaciteta mlinova dobijaju i dodatni poreski zahvati kroz uposlenost i kroz promet brašna. U ovom slučaju je realno očekivati da se može ostvariti prodaja do 1.500.000 eur u zavisnosti ko prihvata troškove prevoza i carine. Ova procjena je napravljena na osnovu

usmene komunikacije sa mlinovima Nikšić i Spuž. Nepovoljne okolnosti kod ovakvog scenarija su moguće ponude prije svega iz Republike Srbije da se mlinovima pšenica isporuči fo Spuž ili fo Nikšić radi toga što je potražnja u regionu sve manja u očekivanju nove žetve, kao i činjenica da se ne bi prodala ukupna količina odjednom, već bi se pšenica prodavala sukcesivno po 2000 t mjesečno, što bi u narednim mjesecima moglo dovesti do niže cijene zbog predstojeće žetve.

Scenario – da se pšenica preveze u silose u Spužu i izmelje u brašno

Ako dođe do ovakvog scenarija treba računati na sljedeće dodatne troškove:

Potrebno je da se plate troškovi carine (7%) 180,000 eur.

Na osnovu pribavljenih informacija od mlinova ali i od privatnih prevoznika, cijene drumskog transporta bi iznosile:

Relacija Bar-silos Spuž 10,00€ +Pdv po toni (za 5.250 t iznosi 52.500 EUR+pdv)

Relacija Bar- silos Nikšić 12,00€+Pdv po toni (za 5.250 t iznosi 63.000 EUR+pdv)

Ukupno: 115.000 EUR + pdv

Montecargo a.d. Podgorica, kao jedini prevoznik ove količine i ovakve vrste robe u Crnoj Gori a vezano za cijenu transporta željeznicom dao nam je sljedeću informaciju:

Cijena prevoza na relaciji Bar- Silos Spuž iznosi 4,90€/t + Pdv;

Cijena prevoza na relaciji Bar-Silos Nikšić iznosi 6,80€/t + Pdv;

Opcija prijevoza je 15-20 dana za količinu od 10.500t.

Nikšićki Mlin AD jedini posjeduje skladišne kapacitete za smjestaj žitarica velikog kapaciteta: u Nikšiću za 15.000t i u Spužu za 26.000t što ukupno iznosi 41.000t. Ponuda za skladištenje, čuvanje i manipulaciju iznosila bi 3,50€ po toni (za period od 180 dana, a kalo i rastur u zakonskim okvirima padaju na teret vlasnika robe), što na mjesečnom nivou iznosi 6.125,00 eur ili za 6 mjeseci koliko traje izmeljavanje 36.750eur.

Ako se dalje pristupi izmeljavanju cijena mljevenja je 45,00 €/t + pdv što za 10.500 t iznosi 472.500,00 EUR (ovo uključuje su troškovi radne snage, električne energije, ambalaže i utovara na vozilo kupca). Ova cijena mljevenja je identična kod oba mlina. Vrijeme mljevenja je zajednički sa raspodjelom da se pšenica sukcesivno melje u oba mlina 4 mjeseca.

Kalkulacija troškova je:

Vrsta aktivnosti	Najniža cijena	Rok
Carinjenje	180.000,00 EUR	-
Transport željeznica	61.425,00 EUR	15/20 dana

skladištenje	18.375,00 EUR	3 mjeseca
meljava	472.500,00 EUR	3 mjeseca
UKUPNO	732.300,00 EUR	4 mjeseca

Brašno koje bi se dobilo iz ovog postupka na dan 12.05.2021 godine ima cijenu u maloprodaji od 0,45-0,50 eur. Teorijski bi ta maloprodajna cijena skoro u cijelosti pokrila troškove i maržu trgovaca, ali interesovanja za toliku količinu nema. Takođe, sugestija UBH je da brašno ima rok upotrebe 12 mjeseci pa je važno da se sukcesivna meljava planira u dinamici sa ugovorenim prometom brašna. S tim u vezi, dio pšenice koji nije prodat može da se samelje u stočno brašno pa da se dodijeli poljoprivrednicima za stočnu hranu kroz agrobudžet a dio ostaje u brašnu za ljudsku ishranu koje bi moralo da se nudi na prodaju u narednih nekoliko mjeseci jer će i brašno izgubiti kvalitet za ljudsku ishranu.

Veoma je neizvjesno koliki bi prihod Budžeta mogao biti u ovakvom postupanju, ali s obzirom na sve prethodno navedeno i neizvjesnost izvođenja ovog scenarija u cjelosti, u svakom slučaju bi taj iznos bio znatno manji nego u prethodne dvije opcije.

Najnepovoljniji scenario bi bio nastaviti lagerovanje pšenice bez njenog prometovanja, jer isti sa sobom nosi troškove koji su već prethodno objašnjeni, kao i rizike povezane sa dugim skladištenjem.